

גבולות היחידה: פרק ב' פסוקים י"א – כ"ג.
נושא היחידה: מעגל ההידרדרות בתקופת השופטים.

מספר שיעורים: 1.

כתבה: חן ספיר.

כללי:

ביחידה זו מתואר המעגל העוטף את תקופת השופטים: חטא, עונש, צעקה לה' וישועה על ידי השופט. לאחר מות השופט העם חוזר לדרכו הרעה. אך הקב"ה ברחמיו וחסדיו נותן עוד ועוד אפשרויות לעם לחזור ולתקן את אשר עיוותו ומושיע אותם באמצעות השופט הבא. בהמשך הפרק ישנה הדגשה לכך שה' משאיר גויים בארץ כדי לנסות את ישראל.

פתיחה:

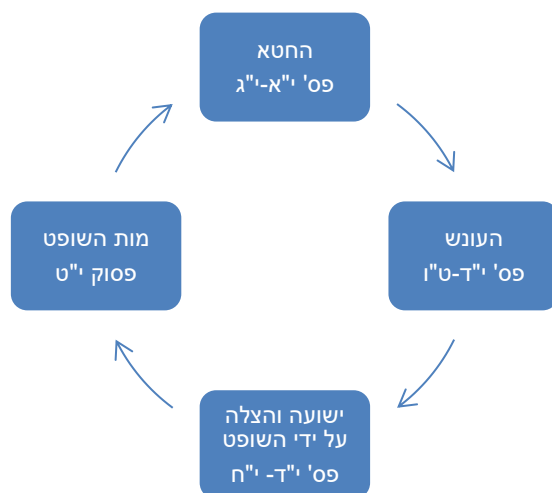

סביר להניח ששיעור זה יתקיים בתקופת חודש אלול. לכן ניתן לפתוח כך: אנו נמצאים בחודש אלול, חודש הרחמים והסליחות. בחודש זה אנו מתאמצים וחוזרים בתשובה. וד' סולח לנו ומכפר על עוונותינו בכל שנה ושנה. בכל שנה הוא נותן לנו הזדמנות חדשה לשוב ולתקן, אפילו אם חזרנו על אותם חטאים בדיוק של השנה שעברה... כל זה מראה עד כמה ד' אוהב אותנו, עד כמה הוא רוצה שנשוב בתשובה ומוכן תמיד לקבל את תשובתנו. היום נראה, שגם בתקופת השופטים עמ"י היה במעין "מעגל" שבו הוא חוטא, ואז ה' מעניש אותו על חטאיו, לאחר מכן העם צועקים לה' שיושיע אותם ואכן ה' ברחמיו שולח להם שופט שיושיע אותם.

לימוד הפסוקים:

1. לאחר הפתיחה, המורה יצייר את המעגל הנ"ל על הלוח. כעת, המורה יקרא בקול **פס' י"א-י"ט** ויבקש מהתלמידים לעצור אותו בכל פעם שעוברים לחלק הבא בתרשים. המורה יכתוב על הלוח, בכל חלק מתאים את הפסוקים המתאימים בפרק¹:

* תוך כדי קריאה של הפסוקים, המורה יסביר כי "הבעל והעשתרות" הם סוגים של עבודה זרה, פסלים.

2. עבודת כיתה- המורה יחלק לתלמידים תרשים של מעגל ההידרדרות של עמ"י בתקופת השופטים.

¹ בפסוקים אלו לא מצויין בפירוש החלק של הצעקה של ישראל לה', לאחר שהאויבים מציקים להם. מלבד האיזכור בפס' י"ח: "כי ינחם ה' מנאקתם" ניתן לומר לתלמידים, כי בהמשך הספר נראה שעמ"י צועק לד' לאחר בוא האוי"ב.

בתרשים יהיו כותרות של כל אחד מחלקי המעגל. התלמידים יהיו צריכים להשלים ציטוט מתאים לכל חלק. (תרשים בפרק ההרחבות)

3. דיון- המורה ישאל את התלמידים: *מדוע הקב"ה מתנהג כלפי ישראל בחסד גדול כל כך? מדוע הוא סולח להם ומושיע אותם, פעם אחר פעם למרות מעשיהם המקולקלים?*

להעצמת השאלה וכן לפתיחת אופקים לתשובה, ניתן להשמיע לילדים את השיר של ישי ריבו: "לשוב הביתה" (מצ"ב בפרק ההמחשות קישור לשיר). המורה ישמע את תשובות התלמידים. התשובות יהיו מכוונות לאהבה הגדולה של ה' לעם ישראל. ה' מאמין בנו, שגם אם חטאנו אנו נשוב ונתקן. הוא מושיע את עם ישראל ונותן להם שופט כדי לתת לעם פתח לשוב בתשובה. *אפשר גם להתייחס לקשר העמוק שיש לד' אלינו, קשר שלא תלוי במעשים שלנו. כמו אבא שאוהב את בנו גם אם הוא עושה מעשים לא טובים.

4. **קריאת פסוקים כ'- סוף הפרק וכן פרק ג' א'-ו':** המורה יתן לתלמידים לקרוא בקול. כל תלמיד פסוק אחד. פסוקים אלו עוסקים בניסיון שה' מנסה את ישראל. בעקבות מעשיהם הרעים, ה' משאיר את הגויים בארץ ולא מוריש אותם. בפסוקים, מוזכרת שוב הברית בין ה' לישראל- אם עמ"י ישמרו את התורה, אז ה' יוריש את הגויים לפניהם.

5. המורה ישאל את התלמידים: *במה ה' רוצה לנסות את ישראל? התשובה לשאלה נמצאת בפסוק כ"ב. כדי לבדוק האם עמ"י שומרים את מצוות ה', האם הם נאמנים לה' גם כשיש סביבם גויים. מהי משמעות הניסיון? מדוע ה' מנסה את ישראל? המורה ישמע את תשובות הילדים. חשוב להדגיש שה' לא רוצה להחליש את עם ישראל, ההיפך! הוא מביא להם ניסיון כי הוא יודע שיש להם כוח ויכולת לעמוד בניסיון הזה! הניסיון יגדל אותם ויעשה אותם טובים יותר, מכיוון שהם הצליחו להתגבר ולא ללכת בחוקות הגויים.*

6. המורה יסב את תשומת לב התלמידים לכך שיש סיבה נוספת להשארת הגויים בארץ, על פי פרק ג' פסוק ב': *כדי ללמד את העם כיצד נלחמים. התלמידים יסכמו במחברות: הסיבות להשארת הגויים בארץ:*

(1) פרק ב' פסוק כ"ב:

(2) פרק ג' פסוק ב':

7. המורה יקרין את מפת ארץ ישראל על הלוח, (מצורף בפרק ההרחבות) ויבקש מהתלמידים לומר אילו גויים נשארו בארץ? (עפ"י פסוק ג'). המורה ימקם גויים אלו על הלוח. המורה יסביר, כי נפגש בגויים אלו במהלך הלימוד בספר שופטים.

8. המורה ישאל: *האם העם עמד בניסיון? בינתיים לא. בפסוקים ה'-ו' מתוארת התבוללות של עמ"י בתוך עמי הארץ. (התבוללות=נישואים עם נשים נוכריות).*

הצעות להמחשה:

- תרשים מעגל חוזר בספר שופטים- מחולק לתלמידים. הם צריכים למצוא ציטוט מתאים לכל חלק בתרשים. (נספח א')
- דיון- מדוע ה' סולח לעמ"י ומושיע אותם, פעם אחר פעם למרות מעשיהם המקולקלים? להעצמת השאלה ניתן להשמיע את השיר "לשוב הביתה" של ישי ריבו.
<https://www.youtube.com/watch?v=Y30pfWlQfoo> (נספח ב'- מילות השיר)
- מפת ארץ ישראל- להמחשת הגויים הנשארים בארץ כדי לנסות את ישראל.

מסרים והפנמה:

- הקב"ה אוהב את עמו, ולכן הוא נותן להם הזדמנויות רבות לחזור בתשובה ולתקן את מעשיהם. הוא שולח להם ישועה- שופט כדי שיעזור להם להיטיב את דרכם. הקשר שלנו עם רבש"ע הוא קשר עמוק, שלא תלוי במעשים שלנו. כמו אבא שאוהב את ילדיו בלי קשר למעשיו.
- משמעות הניסיון בחיי האדם והאומה. הניסיון בא לגדל את האדם למדרגה גדולה יותר. ה' מביא לאדם ניסיון כי הוא יודע שיש לו את הכוחות לעמוד בניסיון והוא אף יעזור לו להתרומם למדרגה טובה יותר.

סיכום –

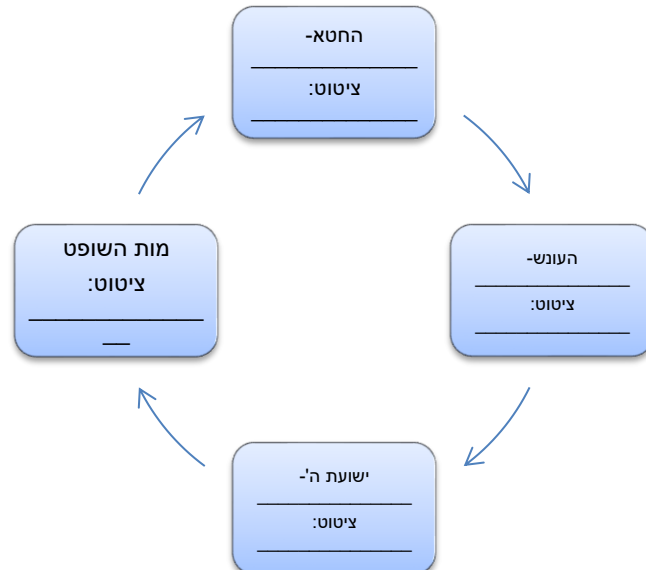

בשיעור למדנו על המעגל החוזר בספר שופטים. למדנו גם על הניסיון שה' מנסה את ישראל- הוא משאיר את הגויים בארץ כדי לבדוק האם עמ"י ילמדו מחוקות הגויים? ראינו, שאכן עמ"י מתחננים עם גויות ועובדים לאילים. מה לדעתכם יהיה השלב הבא? היעזרו בגלגל החוזר שלמדנו בשיעור! (העונש- גויים שמצרים לישראל).

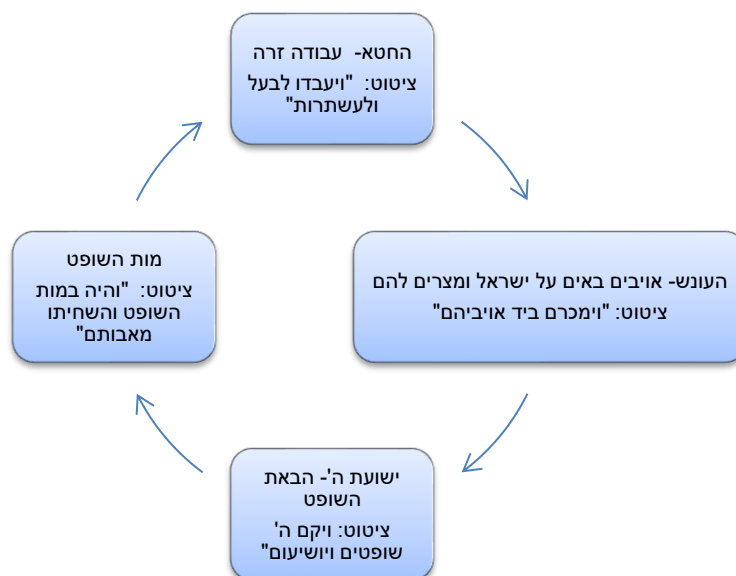
הרחבות:

נספח א'- תרשים גלגל חוזר למילוי ע"י התלמידים

תשובות:

נספח ב'- מילות השיר "לשוב הביתה" / ישי ריבו

הגיע הזמן להתעורר
לעזור הכל להתגבר
לשוב הביתה, לא לחפש מקום אחר

הגיע הזמן להשתנות
גם אם פספסנו כמה תחנות
אפשר לרדת, יש רכבת חזרה לשכונות

הכל אפשר רק אם נרצה
המחפש תמיד מוצא
גם אם הוא נמצא אי שם הרחק בקצה
דלתות שמיים לא ננעלו
כשהבן קורא הצילו
אז אבא שבשמיים מגיע אפילו

**אפילו שעשינו משהו רע
הוא מוחל וסולח, מוחל וסולח
מושיט ידו לעזרה
ונותן ברחמיו את הכח לתקן
ולשוב אליו**

הגיע הזמן להתחרט
אם כבר לברוח אז מהחטא
אם לקחת, אז לקחת בשביל לתת

וזה הזמן להתקרב
לא לפחד להתקרב
ואם לתת אז כבר לתת מכל הלב

הכל אפשר רק אם נרצה
המחפש תמיד מוצא
גם אם הוא נמצא אי שם הרחק בקצה
דלתות שמיים לא ננעלו
כשהבן קורא הצילו
אז... אבא

נספח ג'- מפת ארץ ישראל

